บทที่ 4

ผลการวิจัยและการอภิปรายผล

การนำเสนอผลการวิจัย เรื่อง คุณภาพชีวิตผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับเคมีบำบัด โดยนำเสนอบรรยายประกอบตาราง แบ่งเป็น 3 ส่วนดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

ส่วนที่ 2 คุณภาพชีวิตผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับเคมีบำบัด

ส่วนที่ 3 เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับเคมีบำบัด ที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ รายได้ ระดับการศึกษา และสถานภาพสมรส

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ ของ ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม อายุ รายได้ ระดับการศึกษา อาชีพและภูมิลำเนา

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน(n = 50)	ร้อยละ
อายุ MEAN= 52.53, S.D. =12.45		
< 40 ปี	7	11.67
40- 59 ปี	38	63.33
60 ปี ขึ้นไป	15	25.00
รายได้		
เพียงพอ	36	60.00
ไม่เพียงพอ	24	40.00
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	43	71.67
ตั้งแต่มัธยมศึกษาขึ้นไป	17	28.33

Boromarajonani College of Nursing Saraburi

ตารางที่ 1 จำนวน ร้อยละ ของ ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตาม อายุ รายได้ ระดับการศึกษา อาชีพและภูมิลำเนา (ต่อ)

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน(n = 50)	ร้อยละ
สถานภาพสมรส		
ไม่มีคู่สมรส	18	30.00
คู่	42	70.00
อาชีพ		
เกษตรกรรม	13	21.67
ค้าขาย	7	11.67
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ/พนักงานบริษัท	3	5.00
รับจ้าง/ลูกจ้าง	20	33.33
ไม่ได้ประกอบอาชีพและไม่มีรายได้	13	21.67
ไม่ได้ประกอบอาชีพแต่มีรายได้	4	6.67
ภูมิลำเนา/ที่พักอาศัย		
เขตชนบท/นอกเมือง	45	75.00
เขตเมือง/ย่านค้าขาย	15	25.00

จากตารางที่ 1 กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับเคมีบำบัดจำนวน 60 ราย เพศชาย 27 ราย เพศหญิง 23 ราย มีอายุต่ำสุด 27 ปี อายุสูงสุด เท่ากับ 88 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย 52.53 ปี (S.D.=12.45) จำแนกตามกลุ่มอายุ ส่วนใหญ่ กลุ่มอายุระหว่าง 40-59 ปี ร้อยละ 60.00 มีรายได้เพียงพอแก่ค่าใช้จ่าย ส่วนมากมีระดับการศึกษา ต่ำกว่ามัธยมศึกษา ร้อยละ 71.70 มีสถานภาพสมรสคู่ ร้อยละ 70.00 การประกอบอาชีพ ส่วนใหญ่รับจ้าง/ลูกจ้าง ร้อยละ 33.33 รองมาเป็นอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 21.67 และผู้ไม่ได้ประกอบอาชีพและไม่มีรายได้ ร้อยละ 21.67 และ และภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีที่พักอยู่เขตชนบทหรือนอกเมือง ร้อยละ75.00

Boromarajonani College of Nursing Saraburi

ตารางที่ 2 จำนวน ร้อยละ ของ ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามชนิดของโรคมะเร็ง จำนวนชุดของการได้รับยาเคมี

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	จำนวน	ร้อยละ
ชนิดของมะเร็ง		
มะเร็งเม็ดเลือดขาว	21	35.00
มะเร็งต่อมน้ำเหลือง	17	28.33
มะเร็งเต้านม	20	33.33
มะเร็งลำไส้	2	3.33
จำนวนชุดของการได้รับยาเคมี		
ชุดที่ 2	51	85.00
ชุดที่ 3	4	6.67
ชุดที่ 4	3	5.00
ชุดที่ 5	1	1.67
ชุดที่ 6	1	1.67

การจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามชนิดของโรคมะเร็ง ส่วนใหญ่เป็นผู้ป่วยมะเร็งเม็ดเลือดขาว ร้อยละ 35.00 รองมามะเร็งเต้านม มะเร็งต่อมน้ำเหลืองและมะเร็งลำไส้ ร้อยละ 33.33 28.33 และ 3.33 ตามลำดับ การมารับบริการเคมีบำบัดเมื่อจำแนกจำนวนครั้งของการรับยา พบว่า ส่วนใหญ่เป็นผู้ป่วยที่มารับยาเคมีบำบัดชุดที่ 2

Boromarajonani College of Nursing Saraburi

ส่วนที่ 2 คุณภาพชีวิตผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับเคมีบำบัด

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพชีวิตผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับเคมีบำบัด จำแนก ตามรายด้าน และโดยรวม

คุณภาพชีวิต	Mean	S.D.	ระดับ
ด้านร่างกาย (0-28)	21.82	4.26	สูง
ด้านสังคม/ครอบครัว (0-28)	18.45	3.66	สูง
ด้านอารมณ์ จิตใจ (0-24)	18.90	3.44	สูง
ด้านการปฏิบัติกิจกรรม (0-28)	16.88	4.51	สูง
โดยรวม (0-108)	76.05	10.51	สูง

คุณภาพชีวิตผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับเคมีบำบัด กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ระดับสูง โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 76.05 (SD = 10.51) ส่วนคุณภาพชีวิตจำแนกตามรายด้าน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านสังคม/ครอบครัว ด้านอารมณ์ จิตใจและด้านการปฏิบัติกิจกรรม พบว่าอยู่ในระดับสูง

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพชีวิต ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านสังคม/ครอบครัว ด้านอารมณ์ จิตใจและด้านปฏิบัติกิจกรรมของผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับเคมีบำบัด จำแนก ตามรายข้อ

คุณภาพชีวิต	Mean	S.D.	ระดับ
ด้านร่างกาย			
1.ความรู้สึกหมดเรี่ยวแรง*	2.97	.99	สูง
2.มีอาการคลื่นไส้*	3.30	.94	สูงมาก
3.ปัญหาการดูแลรับภาระต่างๆในครอบครัวเนื่องจากสภาพร่างกายที่เป็นอยู่ขณะนี้*	3.15	1.13	สูง
4.มีอาการปวด*	3.28	.94	สูงมาก
5.ความรู้สึกรำคาญต่อผลข้างเคียงที่เกิดจากการรักษา*	3.05	1.08	สูง
6.ความรู้สึกไม่สบาย*	3.07	.94	สูง
7.การใช้เวลาส่วนใหญ่นอนอยู่บนเตียง*	3.00	1.21	สูง

Boromarajonani College of Nursing Saraburi

ตารางที่ 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและระดับคุณภาพชีวิต ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านสังคม/ครอบครัว ด้านอารมณ์ จิตใจและด้านปฏิบัติกิจกรรมของผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับเคมีบำบัด จำแนก ตามรายข้อ (ต่อ)

คุณภาพชีวิต	Mean	S.D.	ระดับ
ด้านสังคม/ครอบครัว			
1.ความรู้สึกใกล้ชิดสนิทสนมกับเพื่อนๆ	1.98	1.26	ปานกลาง
2.การได้รับกำลังใจจากครอบครัว	3.20	.80	สูง
3.การได้รับการดูแลช่วยเหลือจากเพื่อนๆ	1.87	1.24	ปานกลาง
4.การยอมรับการเจ็บป่วยจากคนในครอบครัว	3.38	.72	สูงมาก
5.ความพอใจกับการสื่อสารภายในครอบครัว	3.42	.56	สูงมาก
6.ความรู้สึกใกล้ชิดกับคู่ครอง หรือคนสำคัญที่คอยให้กำลังใจ	3.15	.92	สูง
7.ความพึงพอใจกับชีวิตทางเพศของตนเอง	1.45	1.25	ต่ำ
ด้านอารมณ์ จิตใจ			
1.ความรู้สึกเศร้าใจ*	3.30	.94	สูงมาก
2.ความรู้สึกพอใจกับการปรับตัวกับการเจ็บป่วยของตนเอง	2.55	.89	สูง
3.ความรู้สึกหมดหวังในการต่อสู้กับการเจ็บป่วย*	2.73	1.45	สูง
4.ความรู้สึกกระวนกระวายใจ*	3.45	.75	สูงมาก
5.ความกังวลเกี่ยวกับความตาย*	3.45	.98	สูงมาก
6.ความกังวลว่าอาการจะแย่ลง*	3.42	.98	สูงมาก
ด้านการปฏิบัติกิจกรรม			
1.ความสามารถทำงานทั่วไปรวมถึงงานบ้าน	2.40	1.05	ปานกลาง
2.ความพึงพอใจในผลสำเร็จของงาน	2.33	1.02	ปานกลาง
3.การมีชีวิตที่สนุกสนาน	1.98	1.21	ปานกลาง
4.การยอมรับการเจ็บป่วยที่เป็นอยู่ได้	2.85	.76	สูง
5.การนอนหลับสนิทดี	2.50	.91	สูง
6.ความรู้สึกสนุกสนานเหมือนเดิมกับสิ่งที่เคยทำเพื่อความสำราญ	2.06	1.21	ปานกลาง
7.ความพึงพอใจกับคุณภาพชีวิตของตนเองในขณะนี้	2.75	.75	สูง

* ข้อความด้านลบ

Boromarajonani College of Nursing Saraburi

จากตารางที่ 4 พบว่า คุณภาพชีวิตด้านร่างกายของผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับเคมีบำบัด จำแนกตามรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่จัดอยู่ในระดับสูง โดยที่ความรู้สึกหมดเรี่ยวแรงมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 2.97 (S.D.= .99)

คุณภาพชีวิตด้านสังคม/ครอบครัวของผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับเคมีบำบัด พบว่า ความพอใจกับการสื่อสารภายในครอบครัว รองมา ความพึงพอใจในการยอมรับการเจ็บป่วยจากครอบครัว จัดอยู่ในระดับสูงมาก มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.42 (S.D.= .56) และ 3.38 (S.D. = .72) ตามลำดับ ส่วนความพึงพอใจกับชีวิตทางเพศของตนเอง จัดอยู่ในระดับต่ำ โดยมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 1.45(S.D.= 1.25)

คุณภาพชีวิตด้านอารมณ์ จิตใจ ของผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับเคมีบำบัด พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูงมาก ยกว้นเรื่อง ความรู้สึกพอใจกับการปรับตัวกับการเจ็บป่วยของตนเอง และความรู้สึกหมดหวังในการต่อสู้กับการเจ็บป่วย อยู่ในระดับสูง โดยที่คะแนนเฉลี่ยด้านความรู้สึกพอใจกับการปรับตัวกับการเจ็บป่วยของตนเองต่ำสุดเท่ากับ 2.55 (S.D.= .89)

คุณภาพชีวิตด้านการปฏิบัติกิจกรรม ของผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับเคมีบำบัด พบว่า คะแนนเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตด้านนี้ค่อนข้างต่ำ และส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง โดยที่คะแนนเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 1.98 (S.D.= 1.21) คือ การมีชีวิตที่สนุกสนาน

ส่วนที่ 3 เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับเคมีบำบัด ที่มีปัจจัยส่วนบุคคล แตกต่างกัน ได้ แก่ รายได้ ระดับการศึกษา และสถานภาพสมรส จำแนกรายด้านและโดยรวม

จากการเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับเคมีบำบัดที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ รายได้ ระดับการศึกษา และสถานภาพสมรส ด้วยการทดสอบสถิติ Man – Whitney U ที่มีความแตกต่างกันระหว่างกลุ่มจำแนกรายด้านและโดยรวม ดังรายละเอียดในตารางที่ 5

Boromarajonani College of Nursing Saraburi

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบคุณภาพชีวิตผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับเคมีบำบัด ที่มีปัจจัยส่วนบุคคล แตกต่างกัน ได้ แก่ รายได้ ระดับการศึกษา และสถานภาพสมรส จำแนกรายด้านและโดยรวม

ปัจจัยส่วนบุคคล	คุณภาพชีวิตรายด้าน ด้านร่างกาย		ด้านสังคม/ครอบครัว		ด้านอารมณ์ จิตใจ		ด้านปฏิบัติกิจกรรม		คุณภาพชีวิตโดยรวม	
	Mean Rank	z	Mean Rank	z	Mean Rank	z	Mean Rank	z	Mean Rank	z
รายได้										
เพียงพอ	30.24	-.144	32.17	-.913	30.99	-.268	25.19	-2.899*	28.32	-1.186
ไม่เพียงพอ	30.90		28.00		29.77		38.46		33.77	
ระดับการศึกษา										
ต่ำกว่ามัธยมศึกษา	33.21	.-1.921	29.33	-,833	32.02	-.833	26.22	-1.249	30.80	-.214
ตั้งแต่มัธยมศึกษาขึ้นไป	23.65		33.47		26.65		32.33		29.74	
สถานภาพสมรส										
ไม่มีคู่สมรส	29.47	-.300	26.22	-1.249	31.28	-.229	26.22	-1.249	26.53	-1.155
คู่	30.94		32.33		30.17		32.33		32.20	

* $p < .05$

จากตารางที่ 5 ผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับเคมีบำบัดที่มีรายได้แตกต่างกัน คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย ด้านสังคม/ครอบครัว และด้านอารมณ์ จิตใจ และโดยรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนคุณภาพชีวิตด้านการปฏิบัติกิจกรรม พบว่า มีแตกต่างกัน ผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับเคมีบำบัดที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตด้านร่างกาย ด้านสังคม/ครอบครัว ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านการปฏิบัติกิจกรรม และโดยรวม ไม่แตกต่างกัน และการเปรียบเทียบผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับเคมีบำบัด และ

Boromarajonani College of Nursing Saraburi

การอภิปรายผล

การอภิปรายผล การศึกษาคุณภาพชีวิตผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับเคมีบำบัด ครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับเคมีบำบัด ที่มารับบริการระบบผู้ป่วยนอก งานบริการพยาบาลเคมีบำบัด โรงพยาบาลสระบุรี จำนวน 60 ราย ผู้วิจัย มีการอภิปรายในประเด็นที่น่าสนใจ 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับเคมีบำบัด จากการศึกษาครั้งนี้ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับเคมีบำบัด จำนวน 60 ราย เพศชาย 27 ราย เพศหญิง 23 ราย มีอายุต่ำสุด 27 ปี อายุสูงสุด เท่ากับ 88 ปี โดยมีอายุเฉลี่ย 52.53 ปี จำแนกตามกลุ่มอายุ ส่วนใหญ่ กลุ่มอายุระหว่าง 40-59 ปี ร้อยละ 60.00 มีรายได้เพียงพอแก่ค่าใช้จ่าย ด้านการศึกษามีระดับการศึกษา ต่ำกว่ามัธยมศึกษาถึง ร้อยละ 71.70 มีสถานภาพสมรส คู่ ร้อยละ 70.00 การประกอบอาชีพ ส่วนใหญ่รับจ้าง/ลูกจ้าง ร้อยละ 33.33 รองมาเป็นอาชีพเกษตรกรรม ร้อยละ 21.67 และผู้ไม่ได้ประกอบอาชีพและไม่มีรายได้ ร้อยละ 21.67 เนื่องจากครอบครัวของผู้ป่วยได้รับทราบว่า ผู้ป่วยเป็นโรคมะเร็ง และได้รับเคมีบำบัดทำให้มีอาการอ่อนเพลีย อีกทั้งต้องเตรียมร่างกายให้พร้อมในการมารับการรักษาที่เป็นระยะเวลานาน จึงดูแลผู้ป่วยให้ได้รับการพักผ่อน งดทำงานหรือประกอบอาชีพที่เป็นงานหนัก และ ภูมิลำเนาของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่มีที่พักอยู่เขตชนบทหรือนอกเมือง ร้อยละ75.00 การจำแนกกลุ่มตัวอย่างตามชนิดของโรคมะเร็ง ส่วนใหญ่เป็นผู้ป่วยมะเร็งเม็ดเลือดขาว ร้อยละ 35.00 รับการรักษาจากกลุ่มงานอายุรกรรม ที่นัดผู้ป่วยมารับยาเคมีบำบัดด้วยระบบผู้ป่วยนอก รองมา ได้แก่ มะเร็งเต้านม มะเร็งต่อมน้ำเหลืองและมะเร็งลำไส้ ร้อยละ 33.33 28.33 และ 3.33 ตามลำดับ การมารับบริการเคมีบำบัดเมื่อจำแนกจำนวนครั้งของการรับยา พบว่า ส่วนใหญ่ ร้อยละ 85.00 เป็นผู้ป่วยที่มารับยาเคมีบำบัดชุดที่ 2

ส่วนที่ 2 คุณภาพชีวิตผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับเคมีบำบัด

คุณภาพชีวิตผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับเคมีบำบัด พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีคะแนนคุณภาพชีวิตโดยรวมอยู่ระหว่าง 50.00-98.00 โดยมีคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 76.05 (S.D.= 10.51) จัดอยู่ในกลุ่มที่มีคุณภาพชีวิตระดับสูง ส่วนคุณภาพชีวิตจำแนกตามรายด้าน 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านสังคม/ครอบครัว ด้านอารมณ์ จิตใจและด้านปฏิบัติกิจกรรม พบว่า จัดอยู่ในกลุ่มที่มีคุณภาพชีวิตระดับสูง

Boromarajonani College of Nursing Saraburi

Boromarajonani College of Nursing Saraburi

คุณภาพชีวิตด้านร่างกายของผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับเคมีบำบัด จำแนก ตามรายข้อ พบว่า ส่วนใหญ่จัดอยู่ในระดับสูง โดยที่ความรู้สึกหมดเรี่ยวแรงมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 2.97 (S.D.= .99) จะเห็นว่าผลของเคมีบำบัดนอกจากจะมีฤทธิ์ในการทำลายเซลล์มะเร็งแล้ว ยังมีผลทำลายเซลล์ปกติ ทำให้เกิดอาการข้างเคียงและภาวะแทรกซ้อน ที่มีผลต่อร่างกายของผู้ป่วย ได้แก่ อาการคลื่นไส้อาเจียน เนื่องจากเคมีบำบัดมีผลต่อระบบประสาทส่วนกลาง ผู้ป่วยมักจะเกิดอาการภายใน 1-6 ชั่วโมงหลังได้รับยา และอาจหายภายใน 36 ชั่วโมง ทั้งนี้อาการจะเกิดมากน้อย หรือรุนแรงเพียงใดขึ้นกับชนิด ขนาด และวิธีการให้ยา (สุมิตรา ทองประเสริฐ, 2536: 14-16; ศรีชัย ครุสันธิ์, 2533: 59) สำหรับความรู้สึกหมดเรี่ยวแรง เป็นอาการข้างเคียงที่พบได้บ่อยในผู้ป่วยที่ได้รับเคมีบำบัด และร้อยละ 76 ของผู้ป่วยที่ได้รับเคมีบำบัดมีอาการไม่กี่วันในแต่ละเดือน (Cella, D.:2007) การทำให้ความรู้สึกหมดเรี่ยวแรงดีขึ้น มีผลให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น (Cella, D., 2007: 3)

คุณภาพชีวิตด้านสังคม/ครอบครัวของผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับเคมีบำบัด พบว่า ความพอใจกับการสื่อสารภายในครอบครัว รองมา ความพึงพอใจในการยอมรับการเจ็บป่วยจากครอบครัว จัดอยู่ในระดับสูงมาก มีคะแนนเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 3.42 (S.D.= .56) และ 3.38 (S.D. = .72) ตามลำดับ ส่วนความพึงพอใจกับชีวิตทางเพศของตนเอง จัดอยู่ในระดับต่ำ โดยมีคะแนนเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 1.45(S.D.= 1.25) ผลจากการได้รับเคมีบำบัด ผู้ป่วยมักมีความรู้สึกหมดเรี่ยวแรง หลังจากได้ยา 2-3 วัน ส่งผลให้ตัวผู้ป่วยมีความต้องการทางเพศลดลง (Gossfeld and Cullen, 1997:550) และอีกทั้ง

คุณภาพชีวิตด้านอารมณ์ จิตใจ ของผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับเคมีบำบัด พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับสูงมาก ยกว้นเรื่อง ความรู้สึกพอใจกับการปรับตัวกับการเจ็บป่วยของตนเอง และความรู้สึกหมดหวังในการต่อสู้กับการเจ็บป่วย อยู่ในระดับสูง โดยที่คะแนนเฉลี่ยด้านความรู้สึกพอใจกับการปรับตัวกับการเจ็บป่วยของตนเองต่ำสุดเท่ากับ 2.55 (S.D.= .89) ซึ่งคนมักให้ความหมายของมะเร็งว่าเป็นโรคที่รักษาไม่หาย และเมื่อรับรู้ว่าเป็นโรคมะเร็งจะคิดถึงความตาย ดังนั้นผู้ป่วยมะเร็งมักจะมีความกังวลด้านต่างๆตั้งแต่รับรู้ว่าเป็นมะเร็ง คือ กังวลด้านสุขภาพ การประเมินตนเอง อัตมโนทัศน์ การงานและเศรษฐกิจ สัมพันธภาพในครอบครัว และบุคคลใกล้ชิด การปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนา เพื่อนร่วมงาน และการมีชีวิตอยู่ (Wiesman, 1979: 72-80) ผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับเคมีบำบัด ในระบบผู้ป่วยนอก ที่ได้รับข้อมูลเกี่ยวกับโรคและการรักษา ได้รับกำลังใจมีความหวังต่อผลการรักษาด้วยยาเคมีบำบัด ทำให้ผู้ป่วยรู้สึกว่าชีวิตมีคุณภาพมากขึ้น สอดคล้องกับผลการศึกษา มณฑา แห่งทรัพย์เจริญ (2539:73) ผู้ป่วยมักกล่าวว่าถ้าหายจากโรคเมื่อใด จะมีความสุขมาก และรู้สึกว่าชีวิตมีคุณภาพมากขึ้น ซึ่งคุณภาพชีวิตเป็นผลลัพธ์จากการที่แต่ละคนเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสถานการณ์ที่เป็นอยู่กับสถานการณ์ที่คาดหวัง (Campbell, 1976:119) ผู้ป่วยจึงรู้สึกพึงพอใจกับสภาพชีวิตของตนเองในปัจจุบัน

คุณภาพชีวิตด้านการปฏิบัติกิจกรรม ของผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับเคมีบำบัด พบว่า คะแนนเฉลี่ยของคุณภาพชีวิตด้านนี้ค่อนข้างต่ำ และส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง โดยที่คะแนนเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 1.98 (S.D.= 1.21) คือ การมีชีวิตที่สนุกสนาน ทั้งนี้ การเจ็บป่วยด้วยโรคมะเร็งนับว่าเป็นการเจ็บป่วยเรื้อรัง ประกอบกับผลกระทบจากยาเคมีบำบัดที่ทำให้มีความรู้สึกหมดเรี่ยวแรงมีผลให้มีข้อจำกัดในการทำกิจกรรมต่างๆ สอดคล้องกับมณฑา แห่งทรัพย์เจริญ (2539:71) ว่าเมื่อครอบครัวรับรู้ว่าผู้ป่วยเป็นมะเร็ง และต้องรักษาด้วยเคมีบำบัด ทำให้ร่างกายอ่อนเพลีย สมาชิกในครอบครัวจะให้ผู้ป่วยได้พักผ่อนและไม่ต้องรับภาระงานภายในบ้าน โดยให้ทำเท่าที่ผู้ป่วยสามารถทำได้

Boromarajonani College of Nursing Saraburi

ส่วนที่ 3 การเปรียบเทียบคุณภาพชีวิตผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับเคมีบำบัด ที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ รายได้ ระดับการศึกษา และสถานภาพสมรส จำแนกรายด้านและโดยรวม

ผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับเคมีบำบัด ที่มีปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ รายได้ ระดับการศึกษา และสถานภาพสมรส ที่แตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตจำแนกรายด้านและโดยรวม ดังผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ ดังนี้

ด้านรายได้

3.1 ผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับเคมีบำบัดที่มีรายได้แตกต่างกัน คุณภาพชีวิตด้านร่างกาย ด้านสังคม/ครอบครัว และด้านอารมณ์ จิตใจ และโดยรวมไม่แตกต่างกัน แตกต่างจากการศึกษาของนันทกา ภู่กัณหพันธ์(2544) ที่ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยมะเร็งปากมดลูกหลังรักษาด้วยรังสีจำนวน 200 ราย พบว่าผู้ป่วยที่มีรายได้สูงจะมีคะแนนคุณภาพชีวิตด้านสังคมเศรษฐกิจสูงกว่ากลุ่มรายได้ต่ำ พบว่ากลุ่มรายได้สูงจะมีระดับคุณภาพชีวิตในด้านความวิตกกังวล ด้านความสัมพันธ์และด้านการเงินดีกว่ากลุ่มที่มีรายได้ต่ำ ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างครั้งนี้ ถึงแม้ว่าจะมีรายได้สูง ต่ำแตกต่างกัน แต่เมื่อประเมินการรับรู้ว่าพียงพอ ไม่เพียงพอ กลับพบว่า ร้อยละ 60.00 ประเมินว่ารายได้เพียงพอในการใช้จ่าย จึงทำให้ไม่มีผลต่อความกังวลเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายและสามารถสนองตอบความต้องการของตนเองได้ตามปกติ เมื่อเปรียบเทียบกลุ่มตัวอย่างที่มีรายได้แตกต่างกันกับคุณภาพชีวิตด้านการปฏิบัติกิจกรรม พบว่า มีแตกต่างกัน ทั้งนี้ อาจเนื่องจากผลกระทบของยาเคมีบำบัดที่มีต่อร่างกาย โดยเฉพาะ ความรู้สึกหมดเรี่ยวแรง เป็นอาการข้างเคียงที่พบได้บ่อยในผู้ป่วยที่ได้รับเคมีบำบัด (Cella, D., 2007: 1) ซึ่งความรู้สึกหมดเรี่ยวแรง ส่งผลต่อการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆได้ลดลง และการทำให้ความรู้สึกหมดเรี่ยวแรงดีขึ้น มีผลให้คุณภาพชีวิตดีขึ้น (Cella, D., 2007: 3) ทั้งนี้ รายได้เป็นปัจจัยส่วนบุคคลที่จำเป็นในการสนับสนุนทางด้านการเงิน ค่าใช้จ่ายและความสามารถในการแสวงหาสิ่งอำนวยความสะดวกสบายระหว่างเจ็บป่วยได้ (Finlayson, 1976: 97)

Boromarajonani College of Nursing Saraburi

ด้านระดับการศึกษา

3.2 ผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับเคมีบำบัดที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตด้านร่างกาย ด้านสังคม/ครอบครัว ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านการปฏิบัติกิจกรรม และโดยรวม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างที่รับการบริการพยาบาลเคมีบำบัด ระบบผู้ป่วยนอกได้รับการดูแลโดยมีการจัดให้แพทย์มาพูดคุย โดยบอกข้อมูลเกี่ยวกับโรค การรักษา ผลการรักษา การให้ข้อมูลเกี่ยวกับยา/ผลของยาจากเภสัชกร การให้คำปรึกษาด้านสุขภาพ การบริการแบบเป็นกันเอง รวมทั้งการให้กำลังใจจากทีมทางการพยาบาล โดยยึดผู้ป่วยเป็นสำคัญและการดูแลเป็นการดูเป็นรายบุคคล ดังนั้นการให้ข้อมูลแบบเปิดโอกาสให้ผู้ป่วยได้ซักถามร่วมกับญาติ ทำให้ผู้ป่วยมีความรู้ความเข้าใจ อีกทั้งผู้ป่วยมะเร็งที่รับรู้ว่าเป็นโรค จะพยายามเสาะแสวงหาข้อมูลต่างๆและทำความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะสุขภาพและแผนการรักษาของตนเอง (Wiesman,1979) เป็นการสร้างพลังอำนาจให้กับตนเอง แต่ขณะเดียวกันมีผู้ศึกษาถึงระดับการศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับการรับรู้คุณภาพชีวิตระดับการศึกษา ดังเช่น ผลจากการศึกษาของเฟอร์รานส์และเพาเวอร์ (Ferrans & Powers, 1993) ที่ได้ศึกษาคุณภาพชีวิตของผู้ป่วยที่ได้รับการฟอกเลือด พบว่าระดับการศึกษาเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสัมพันธ์ในเชิงลบกับการรับรู้คุณภาพชีวิตของบุคคลในกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาเนื่องจากกลุ่มตัวอย่างที่มีระดับการศึกษาสูงจะมีความคาดหวังต่อเป้าหมายในชีวิตค่อนข้างสูงและเมื่อเกิดอุปสรรคไม่อาจบรรลุป้าหมายที่วางไว้ ทำให้บุคคลนั้นเกิดความรู้สึกไม่พึงพอใจในชีวิต ทำให้คุณภาพชีวิตลดลงด้วย แต่จากการศึกษาของนันทกา ภู่กัณหพันธ์ (2544) พบว่าคะแนนคุณภาพชีวิตด้านความพึงพอใจ อาการข้างเคียง และการยอมรับความเจ็บป่วยของกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงมีคะแนนคุณภาพชีวิตสูงกว่ากลุ่มที่มีระดับการศึกษาต่ำ ทั้งนี้อาจเนื่องจากกลุ่มที่มีระดับการศึกษาสูงจะสนใจหาความรู้ในเรื่องโรคมากกว่า ดังนั้นจึงสามารถปรับตัวได้ทำให้มีคุณภาพชีวิตที่เพิ่มขึ้น

ด้านสถานภาพสมรส

3.3 ผู้ป่วยมะเร็งที่ได้รับเคมีบำบัด และสถานภาพสมรสแตกต่างกัน มีคุณภาพชีวิตมีคุณภาพชีวิตด้านร่างกาย ด้านสังคม/ครอบครัว ด้านอารมณ์ จิตใจ ด้านการปฏิบัติกิจกรรม และโดยรวม ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับมณฑา แห่งทรัพย์เจริญ (2539: 76) ที่ศึกษาผู้ป่วยมะเร็งรังไข่ที่ได้รับเคมีบำบัดและมีสถานภาพสมรสต่างกัน มีคุณภาพชีวิต โดยรวมและรายด้าน คือ ด้านความพึงพอใจในชีวิต ด้านสุขภาพและการทำงานของร่างกาย และด้านสังคมและเศรษฐกิจ ไม่แตกต่าง

Boromarajonani College of Nursing Saraburi

Boromarajonani College of Nursing Saraburi